

quod ut characterem habeat Episcopalem, seposito Patriarchæ Indiæ titulo, alter ipsi confertur, & veri quidem Episcopatus titulus, cujus Ecclesia, quamvis Infidelium tyrannide oppressa lugeat, re ipsa tamen Ecclesia est Episcopalis.

XIII. Sequitur modò aliud caput de Metropolitanò ab iis Episcopis eligendo, qui nulli Archiepiscopo subsunt, ut illius; quem elegerint, Provinciali Concilio intersint. Sacrum Tridentinum Concilium *sess. 24. de reform. cap. 2.* antiquas sanctiones canonicas renovavit, quibus Archiepiscopi jubentur habere singulis tribus annis Provinciale Concilium, & in Regestis Congregationis Concilii *lib. 29. Decretor. pag. 355. & seq.* reperitur epistola plurimæ eruditionis, & doctrinæ referta, à Cardinali Hieronymo Grimaldo Archiepiscopo Aquisextiensi ad Summum Pontificem data, & à Pontifice remissa ad eandem Congregationem, in qua Conciliorum Provincialium necessitas & auctoritas comprobatur. Patres autem Tridentini Concilii animadvertentes, plures reperiri Episcopos, qui cum nulli Archiepiscopo, sed uni Sanctæ Sedi sint immediatè subjecti, numquam interfuturi essent Provincialibus Conciliis, quibus Archiepiscoporum Suffraganei tantummodò adesse consueverunt; sequens *loc. cit.* condidit decretum: „Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subjiciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant, in cujus Synodo Provinciali cum aliis interesse debeant, & quæ ibi ordinata fuerint, observent, ac observari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, & privilegia salva atque integra maneanť. Cumque aliqua sint Ecclesiarum Cathedralium Capitula, quæ Apostolicæ Sedi immediatè subjecta se

esse contendunt, quantumvis eorum Episcopi certo Metropolitanò subjiciantur, hinc excitata est controversia, utrùm hujusmodi Capitula teneantur parere decretis illius Concilii Provincialis, cui eorum Episcopus interfuerit. Responsum dedit sacra Congregatio Concilii, & quidem à Summo Pontifice confirmatum, teneri: „Sunt nonnulla Capitula Ecclesiarum, quæ prætendunt se exempta, & immediatè Sedi Apostolicæ subiecta, licet eorum Episcopi isto privilegio minimè gaudeant, sed subsint suis Metropolitanis. Modò queritur, an, sicut Episcopus exemptus tenetur semel eligere Metropolitanum, ejusque Conciliis Provincialibus interesse, & decreta in illis condita observare, idem dicendum sit de istis Capitulis exemptis; vel potius dicendum sit ut decreta illius Concilii Provincialis, cui interfuerit illorum Episcopus non exemptus, observari debeant. Sanctissimus Dominus noster, etiam ex sententia sacre Congregationis Concilii, declaravit, ita debere observari. Ita legitur *lib. 1. Decretor. pag. 51. anno 1573.* Tridentinæ sanctionis habita fuit ratio in Concilio Romano, coacto anno 1725. Cumque eidem aliqui Episcopi interfuisent, qui à Metropolitanis jurisdictione immunes, & Sanctæ Sedi immediatè subjecti, Archiepiscopum sibi non delegerant, ad cujus Synodum Provinciale accederent, jussi sunt, canonicis etiam pœnis indictis, electionem hujusmodi statim perficere; idemque absentibus significatum fuit; ac insuper particularis instituta Congregatio, quæ decretum hac de re conditum exequendum curaret.

XIV. Hæc Congregatio habita fuit die 28. Maji ejusdem anni 1725. editaque ab ipsa sunt consultissima Decreta,

ta, quæ nos supra inuimus, sed non retulimus, ut ajunt, per extensum. Ideoque, cum à nullo adhuc, quem sciamus Auctore impressa fuerint, optimum ducimus ea huic capiti inserere.

„Examinato diligenter decreto sacri Concilii Tridentini *sess. 24. cap. 2.* de electione Metropolitanì per Episcopos, qui nulli Archiepiscopo subjiciuntur, ad effectum perducentia, concordibus & uniformibus votis fuit resolutum, ut sequitur:

„Primò, Archiepiscopos, qui non habent Suffraganeos, non teneri eligere Metropolitanum ad effectum conveniendi in ejus Concilio Provinciali.

„Secundò, sex Cardinales Episcopos urbium Romæ adjacentium, non teneri ut supra.

„Tertio, Episcopos omnes, qui sunt inter Provinciam Capuanam, & Pisanam, non teneri eligere Metropolitanum ad effectum præfatum. Eos nihilominus, qui vel quorum Antecessores jam semel post Tridentinum elegerunt Metropolitanum, teneri stare electioni; prout etiam Episcopos, qui à Provincia Romana, inter dictas Capuanam, & Pisanam constituta, divulsi fuerunt, & assignati Suffraganei Ecclesiarum in Metropolitanas electarum, eidem subesse debere.

„Quartò, Episcopos verè immediatè subjectos Apostolicæ Sedi, qui sunt extra præfatam Provinciam Romanam, ubicumque locorum existentes, omninò teneri eligere Metropolitanum, juxta decretum Concilii Tridentini *sess. 24. cap. 2. de reformat.* quatenus ipsi, vel eorum Antecessores jam non elegerint.

„Quintò, Abbates, aliosque Prælatos inferiores nullius diocesis habentes jurisdictionem quasi Episco-

palem in Clerum & populum, cum Territorio separato, teneri eligere Metropolitanum, ut supra.

„Sextò, Episcopos, Abbates, & Prælatos inferiores, qui debent ut supra eligere Metropolitanum, etsi non teneantur eligere viciniorum, debere tamen, juxta dictum decretum Concilii Tridentini, vicinum eligere; quod est intelligendum de non nimis longè distante, habita ratione regionum.

XV. Inter Episcopos, qui, ut Metropolitanum sibi ad prædictum effectum eligerent, à Congregatione compulsi sunt, alter Papiensis fuit, Lucensis alter; sicuti legitur in Regestis prædictæ Congregationis habitæ, ut dictum est, die 28. Maji 1725. Et hi quidem plura obtinere non omiserunt, ut Metropolitanì electionem declinarent; sed eorum contentiones, & studia in irritum cesserunt, rejectis eorum instantiis per eandem Congregationem habitam die 11. Februarii 1726. Cum verò felic. record. Benedictum PP. XIII. justis gravibusque de causis Episcopatum Lucensem in Archiepiscopatum erexerit, nullo tamen ipsi adscripto suffraganeo, ut patet ex ejus Constitutione incipiente *Inscrutabili, in novo Bullario tom. 12.* & cum Nos Papiensi Episcopatu unitum perpetuò voluerimus titulum: Archiepiscopu Amasiæ in partibus Infidelium, sicuti videre est in nostra Constitutione, quæ incipit *Ad supremam, in nostro Bullario tom. 1. n. 74.* hinc uterque Præsul ab eligendi Metropolitanì lege immunis evasit, juxta primum superius inserti Decreti caput. Ad Episcopos verò quod spectat, qui Capuanam, & Pisanam Provinciam interjacent, multò ante fuerat pronuntiatum, non adigi eos Metropolitanum eligere, sicuti videri potest *lib. 4. decretorum Congrega-*

tionis Concilii anni 1585. part. 53. Sac. &c. censuit: decretum cap. 2. de reformat. sess. 24. non habere locum in Episcopis, qui sunt in Provincia Romana. De Provincia Romana inter Capuanam, & Pisanam, loquitur Innocentius III. *in cap. Sua nobis, de officio Vicarii* Nos de ipsa mentionem fecimus *in superiori lib. 2. cap. 2. num. 3.* ubi etiam rationum momenta attulimus, ob quæ hujusmodi Provinciæ Episcopi ab eligendo Metropolitano eximuntur. Itaque alteri huic relationis capiti finem imponentes, censem, facile ex dictis quemlibet Episcopum colligere posse, num ad eligendum Metropolitanum obstringatur, & quomodo de injuncti sibi oneris implemento docere debeat.

XVI. Tertium superest caput, in quo disserendum est de impedimentis, quibus Episcopi aliquando ab exercenda propria auctoritate, suoque munere peragendo detinentur. Ex his nonnulla profluunt à potestate laicali, alia ab Ecclesiasticis ipsis, qui exemptionum prætextu ab ordinaria Episcopi auctoritate se subtrahere contendunt. Nos licet de his omnibus in superioribus libris, & capitibus egerimus, aliqua tamen hæc etiam additari sumus; & quoniam de hac re superius agentes, non prætermisimus ea quoque indicare remedia, quæ ad hujus generis incommoda & absurda tollenda, & olim à sacris canonibus, & novissimè à Tridentina Synodo constituta fuerunt; idcirco, ne hæc actum agere videamur, sermonem dumtaxat instituimus de gravissimo quodam præjudicio adversus Episcopalem auctoritatem intentato, quod nostra ætate parùm abfuit, quin altas radices figeret, nisi Apostolica Sedes opportunos illi obices opposuisset. Quam in rem cum Nos in minoribus adhuc constituti, nonnihil consilii & operæ contulerimus; mu-

neris nostri postmodum esse duximus, in suprema Petri Cathedra nullis licet nostris meritis collocati, quæ tunc rectè statuta sunt, tueri & confirmare.

XVII. Quandoquidem Prælatorum inferiorum tres sunt classes, & species, ex quibus ultima, majorisque momenti eorum est, qui exceptis iis, quæ Ordinis sunt, reliqua omnia peragunt, quæ pertinent ad jurisdictionem ordinariam in Clerum, & populum unius, vel plurium oppidorum seu castrorum, quæ quondam in diocesi proximi Episcopi continebantur, sed ab ipsa exinde avulsa fuerunt, juxta ea, quæ suprâ diximus *lib. 2. c. II. num. 2. & seq.* Invaluerat jam in Tribunalibus quædam opinio, posse hanc auctoritatem in inferiori Prælato competere etiam in vim tituli colorati unâ cum præscriptione quadragenaria.

XVIII. Opinio hæc non minùs Episcopis quibusdam zelo præstantibus, quam multis in Canonico Jure peritis, minùs tuta visa est, atque etiam periculi plena. Cumque de hac re nonnulli Episcopi apud felic. mem. Clementem Papam XI. conquesti fuissent, Summus Pontifex peculiarem deputavit Congregationem, quinque Cardinalibus, totidemque Præsulibus compositam, in qua hujusmodi opinionis vis ad trutinam revocaretur. Porrò inter Cardinales delecti sunt Franciscus de Judice, Vallemianus, Parracianus, Corradinus, & Scotus; inter Præsules verò Petra, postea Cardinalis Lancetta, Cerrus, Ansides, qui eadem Cardinalatus dignitate ornatus est, Nosque ipsi tunc sacræ Concilii Congregationis à Secretis. Nobis autem peculiariter id oneris impositum fuit, ut materiam scripto expenderemus, atque discuteremus, quare satis longam dissertationem typis impressam edidimus; qua

op-

opportuno tempore congregatis omnibus communicata, propositum fuit, rigidoque subjectum examini dubium: „An ad tramites sacrorum canonum, Sacrique præsertim Concilii Tridentini, possit inferior Prælatus Territorium separatum, & jurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem in Clerum, & populum, cum ipsius Episcopi exclusione, in aliquo speciali loco acquirere per quadragenariam præscriptionem unâ cum titulo colorato:” omniumque suffragiis ita rescriptum: „Unanimiter respondent, non posse; sed pro acquisitione Territorii separati, prædictæque jurisdictionis omnino requiri aut clarum, & undequaque subsistens Apostolicum privilegium, aut consuetudinem immemorabilem cum suis omnibus requisitis ritè probatam, per quam Apostolicum privilegium de jure præsumi valeat.” Hæc Congregatio habita fuit die 3. Januarii 1721. omnibusque ad Clementem XI. per Nos relatis, summus idem Pontifex ea benignè approbavit, & confirmavit die 14. Januarii ejusdem anni. Decretum insertum est, editumque *in ejus Bullario*; eoque Nobis tamquam regula propositò, plures controversiæ, inter Episcopos, & Prælatos inferiores exortæ, à Nobis jam in B. Petri Cathedra sedentibus definitæ fuerunt, non sine consilio & assensu Tribunalium, aut Congregationum particularium ex peritissimis in Canonico Jure viris, coram Nobis sententiam dicentibus, compositarum, sicuti videri potest in nostra Constitutione 33. *in Bullario tom. 2.*

XIX. Et sanè, si villam, castrum, aut oppidum esse ponamus inter confinia diocesis alicujus Episcopi, nulla ratione, nulloque juridico fundamento Prælatus inferior asserere sibi valet ordinariam jurisdictionem suprâ Clerum,

populumque ejus oppidi, castri, vel loci, nisi privilegium exhibeat Apostolicum, quo Romanus Pontifex locum ipsum à potestate Episcopi subtrahat, eidemque Episcopo interdicat, ne ordinariam jurisdictionem in illo deinceps exerceat; in ejus autem locum subroget Prælatum inferiorem, eumque constituat oppidi, sive castri Ordinarium, cum omnimoda in Clerum, & populum jurisdictione: *Sicut unire Episcopatus, atque potestati subicere alienæ, ad summum Pontificem pertinere dignoscitur*; verba sunt Cælestini III. *in cap. Sicut unire, de excessib. Prælat.* quibus conformia sunt alia Joannis XXII. *in Extrav. Sedes Apostolica, de concessione præbendæ.* Gravia sunt autem, magnique ponderis verba ab Urbano II. prolata in Claromontano Concilio, habito anno 1095. cum restituto Atrebatensi Episcopatu, eoque ab Ecclesia Cameracensi avulso, cui olim unitus fuerat, uti fusè narratur *in Gallia Christiana tom. 2. pag. 213.* de Pontificia auctoritate contra Cameracensis Episcopi clamores & querelas disserere coactus fuit; quemadmodum videre est apud Stephanum Baluzium *in Addition. ad lib. 4. de Concordia Sacerdotii, & Imperii cap. 13. & in Collectione Conciliorum Harduini tom. 6. part. 2. col. 1656.* ad quod etiam confirmandum, magnoperè confert epistola S. Bernardi 131. ad Mediolanenses. *Celebris Fagnanus in cap. Cum contingat, num. 28. de foro competenti*, cum Leonis X. privilegium considerasset Pisicenti Præposito indultum, in quo ipsi ordinaria jurisdictio in personas Ecclesiasticas ejusdem loci, à Lucensi Episcopo avulsa, tribuitur, pro separato Præposito Territorio judicium tulit. Postmodum verò felic. record. Prædecessor noster Benedictus Papa XIII. ann. 1727. Piscicensem Episcopatum ins-

ti-

tituit, ejusdem oppidi Collegiatam Ecclesiam erigens in Cathedralē. Verū idem celebris Auctor *in c. Cū ab Ecclesiarum, n. 13. & seq. de officio Ordinarii*; cū examinanda sibi proposuisset privilegia Pratenſis Præpositi atque animadvertisset, eum reverā esse in Pistoriensi Diœcesi, nullumque ipsi favere Apostolicum privilegium, per quod oppidum Prati à potestate Pistoriensis Episcopi avelleretur, & jurisdictione ordinaria in illius Clerum, & populum Præposito Pratenſi tribueretur, contra ipsum pronuntiavit; sed ut controversiæ finis tandem imponeretur, Innocentius X. Pontifex Maximus Pratenſem Ecclesiam extulit in Cathedralē, eamque per unionem, quæ *æquæ principalis* dicitur, cum Episcopatu Pistoriensi perpetuò conjunxit. Apostolicæ Innocentii litteræ de hac erectione, & conjunctione, impressæ sunt apud Ughellium *Ital. Sacr. tom. 3. secundæ editionis anni 1718. col. 315.*

XX. Complurium eruditorum opinio est, hujusmodi privilegia esse recentia, neque ullum reperiri, quod sæculum duodecimum antecedit. Verū, translato Imperio Romano à Græcis ad Francos per Leonem III. Summum Pontificem, restitutaque Occidenti dignitate Imperiali, quæ ex mala Græcorum administratione splendorem suum amiserat, invenitur quoddam privilegium monasterio Centulensi in Gallia à Summo Pontifice in Carolo Augusti coronatione concessum, quod ab antiquo Codice transcriptum, impressum legitur apud Mabillonium *in Annalibus Benedictinis lib. 26. pag. 324.* In eo, instantibus Jesse Ambianensium Episcopo, & Angilberto Abbate, non modò conceditur, ut monasterium in villa Centulæ situm, unâ cum omnibus Ecclesiis, Clericis, mi-

litibus, colonis, & bonis, ab Abbate ita pacificè possideatur, ut nulla ipsi molestia aut ab aliquo Rege, aut ab aliquo Episcopo inferatur; non solum monasterium Romanæ Sedi subjicitur, ac ne desit omninò, qui potestatem Ordinis in eo exerceat, Archiepiscopus Remensis, aut quispiam ex ejus Suffraganeis ad id designatur (quæ omnia ad meram quamdam passivam exemptionem cum aliquo jurisdictionis activæ jure suprâ determinatum hominum cœtum reduci facillè possent) sed cū præterea Pontifex Ecclesiasticam omnem curam in villa Centulæ Abbati committat, & ab eadem exercenda Ambianensem Episcopum, in cujus diœcesi villa continebatur, excludat: „Ipsius autem totius villæ, quæ „Centula nuncupatur, curam Ec- „clesiasticam retineat, nec in aliquo „Episcopus Ambianicæ Sedis de Ec- „clesiis, aut Clericis ejusdem loci „se intromittat, nisi fortè voluntas „Abbatis illum rogando invitaverit, „ut aliquam Consecrationem, vel Or- „dinationem, seu prædicationem exer- „ceat. nihil ampliùs, quam „secundum suam utilitatem Abbas „permiserit, ibidem Episcopus perficiat:” id satius esse videtur, ut affirmare liceat, Abbatem ejus monasterii à summo Pontifice constitutum fuisse villæ Centulæ Ordinarium, villamque ab Ambianensi Diœcesi penitus separatam; in quo tota sita est vis privilegii Apostolici, cujus præsidio inferior Prælati jurisdictionem quasi Episcopalem, & ordinariam acquirit suprâ Clerum, & populum loci alicujus, qui cum antea ad diœcesim Episcopi tamquam pars pertineret, Prælato inferiori veluti in diœcesim, Romani Pontificis auctoritate, assignatur.

XXI. Nemo est igitur, qui Præ-

la-

lato inferiori stium oppugnet Territorium separatam cum jurisdictione suprâ Clerum, & populum in ejusdem Territorii districtu degentem, si Apostolico muniatur privilegio: quo id ipsi perspicuè concedatur. Majus difficultatis momentum vertitur circa privilegia præsumpta, hoc est ex immemorabili consuetudine petita. Aliqui enim, quorum agmen ducit Ostiensis *in cap. Cū contingat, de foro competenti*, vim hanc immemorabili inesse pernegant. Contrâ verò alii docent, posse à Prælato inferiori Territorium separatam acquiri, si ab immemorabili tempore in aliquo loco, non unam aliquam, sed omnem omninò jurisdictionalium actuum speciem ita solus exercuerit, ut Episcopus, in cujus diœcesi locus comprehendebatur, toto eo tempore nullam in his partem habuerit, nulloque pacto se se immiscuerit. Ita post Archidiaconum, docet Joannes Andreas *in cap. Cū Episcopus, sub n. 1. de officio Ordinarii in 6. hisque assentitur Fagnanus in cap. Nullus, n. 22. de Parochiis*. Porrò hæc opinio in antedicto Decreto anni 1721. ac in successivis nostris Apostolicis Constitutionibus fuit comprobata; inest quippè immemorabili ipsa etiam Apostolica auctoritas, quoniam is, qui ejusdem præsidio fulcitur, potest quodcumque Apostolicum privilegium allegare.

XXII. Quia verò hujusmodi facultas ei minimè competit, cui sola favet quadragenaria, quantumvis juncta cum titulo colorato, nimirum cum ejusmodi titulo, qui si accuratè introspectiatur, nullus plane est, atque inefficax; hinc rejecta fuit eorum opinio, qui contendebant, posse à Prælato inferiore Territorium separatam acquiri contra Episcopum in vim præscriptionis quadragenariæ titulo colorato conjunctæ. Etsi enim aliqui reperian-

tur canones, qui prædictæ quadragenariæ, titulo colorato roboratæ, efficacem vim tribuant ad passivam exemptionem acquirendam, sicut videre est *in cap. Auditis, de præscriptionibus*; & in alio pariter *Auditis, de integritate restitutione, & in cap. Ex ore, de privilegiis*, qui textus de exemptione passiva intelligi omninò debent; vel etiam ad peculiarem aliquem activæ jurisdictionis actum præscribendum, uti patet *ex cap. Dilecto filio, de officio Archidiaconi, cap. Irrefragabili, de officio Judic. ordinariar. cap. Cū contingat, de foro compet. cap. Cū olim, de præscriptionibus cap. Accedentibus, de excessibus Prælat.* nullus tamen canon adest in universo Jure Canonico, quo talis actus tanta vis statuatur in præscriptione quadragenaria cum titulo colorato conjuncta, ut propterea Prælati inferior, excluso Episcopo, jure possit sibi Territorium separatam constituere, omnemque invadere activam jurisdictionem.

XXIII. Omnibus autem, quæ hucusque diximus, constitutis, antedictum Decretum anni 1721. ita prosequitur: „An autem, admissis vero „Apostolico privilegio, de sui natura „apto ad separationem Territorii, & „concessionem jurisdictionis ordinariæ quasi Episcopalis in Clerum, & „populum, cum exclusione Episcopi, „in aliquo determinato loco, sed ali- „quam rationabilem dubietatem, aut „disputationem admittente, sub- „sequens uniformis quadragenaria, aut „per aliud legitimum tempus continua- „ta observantia, favens Prælato inferiori in qualibet actu specie ordinariæ, & quasi Episcopalis jurisdictionis, deservire valeat pro dicti Apostolici privilegii interpretatione; prædicti Eminentissimi DD. & RR. PP. dixerunt, id dependere à singulis casuum,

„suum,

„suum, & factorum circumstantiis, & sic dandum esse responsum à suis Judicibus super hac re in casibus particularibus.

XXIV. Rectè perpendenda sunt verba: „Admisso vero Apostolico privilegio de sui natura apto ad separationem Territorii, & concessionem jurisdictionis ordinariæ quasi Episcopalis in Clerum, & populum, cum exclusione Episcopi, in aliquo determinato loco;” Iis quippe excluditur privilegium Apostolicum, quod passivam solummodo præstet exemptionem; hoc enim satis aptum non est, tantæque virtutis, ut possit Territorium à reliqua diocesi divellere, & ordinariam quasi Episcopalem jurisdictionem supra Clerum, & populum, Episcopo ademptam, in Prælatum inferiorem transferre. Animadversione etiam digna sunt reliqua Decreti verba: „Subsequens uniformis quadragenaria, aut per aliud legitimum tempus continuata observantia, favens Prælati inferiori in qualibet actu specie ordinariæ, & quasi Episcopalis jurisdictionis;” quibus verbis indicatur, ad tollendum dubium super privilegio exortum, & ad vindicandam, in vim privilegii, ordinariam Prælati inferioris auctoritatem, haud satis esse exercitium continuatum multorum actuum in unica tantum jurisdictionis specie, sed necessarium esse ejusmodi observantiam, quæ omne genus actuum jurisdictionalium complectatur. In his enim solummodo circumstantiis haberi potest ratio consuetudinis quadragenariæ, sed loco signi, & effectus jurisdictionis à summo Pontifice tam antea concessæ, numquam verò tamquam fundamenti, & causæ ejusdem jurisdictionis; sicuti egregiè advertit Auctor Tractatus de libertatibus Eccl. Gallic. lib. 8. cap.

7. num. 5. Non igitur ad consuetudinem, seu usum attenditur, quasi ad causam jurisdictionis, sed potius tamquam ad effectum, & signum illius.

XXV. Et hæc sunt, quæ hoc loco duximus inserenda, ut Episcopi in suis relationibus impedimenta recensentes, quæ à Prælati inferioribus pati solent circa liberum suæ Pastoralis jurisdictionis exercitium, omnia rectè perpendant, & ad hanc normam revertantur; nec nisi jure conquerantur, si quas habeant querelas in hoc rerum genere ad Apostolicam Sedem deferendas.

CAPUT IX.

De relatione status Ecclesiæ, & tertio ejusdem capite.

In tertio capite relationis, ab Episcopis in visitatione sacrorum Luminum faciendæ, comprehenduntur Ecclesiarum Capitula, Canonici, Parochi, alique Ecclesiastici viri, Clericum secularem componentes. De his omnibus in hoc, & sequenti capite nos breviter aliqua delibabimus, non ut materiam universam funditus exhauriamus, sed ut ea exponamus, quæ sæpè observavimus ab Episcopis in hujusmodi relationibus commemorari.

II. De Capitulum Canonicalium immunitate ab eorum jurisdictione aliquando conquesti sunt Episcopi. Huic sanè querelæ locus esse in Italia non potest; nullum enim meminimus, esse in Italia Capitulum, à quo contra Episcopos excitata fuerit hujusmodi controversia, si duo Capitula excipias, Genuense, & Veronense; quorum primum solemnè sacri Concilii Congregationis judicio causa cecidit, cum Nos eidem Congregationi à Secretis essemus, die 4. Julii anni 1722. sicuti videre est in folio à Nobis tunc exarato, editoque

tom.

tom. 2. Thesauri Resolutionum pag. 193. secundum verò ab Episcopi sui jurisdictione liberum se quidem esse contendit, & Patriarcham Aquilejensem, sive (ut hodiernus est ordo) Archiepiscopum Utinensem, illius Provinciae Metropolitanam, in suum immediatum Superiorem agnoscere se proficitur; quæ res hodie pendentium consultationum, atque tractatum objectum est. Quem verò locum in Italia non habet hæc controversia, illum sanè frequenter ultrà montes habet, præcipuè in Hispania, ubi plura Canonice Capitula Episcoporum suorum jurisdictioni se subesse accerrimè negant. Si eruditè præstanda sit fides, vera & potissima causa, qua factum est, ut hoc sibi jus contra Episcopos arrogaverint, seque in eo statu posuerint, ut se, suaque omnia, ac ipsius Cathedralis, pluresque alias per dioceses constitutas Ecclesias, Episcopi auctoritate seposita, regerent & administrarent, bellorum tumultibus adscribenda est. Cum enim occupatis ex maxima parte per Saracenos Hispaniis, earum legitimi Reges plerumquè in campo vitam agerent, ut civitates & regna ab eorum potestate vindicarent; eosque Episcopi ad bella comitari necesse haberent; hinc facillè evenit, ut Canonice Capitula, absentibus Episcopis, in antedicto jure se stabilirent. Non ideo tamen negabimus, à Romanis Pontificibus post decimum sæculum varia concessa fuisse privilegia, quibus aliquot Ecclesiarum Capitula tam in Hispaniis, quàm in aliis Orbis Catholici partibus, ab Episcoporum jurisdictione exempta sunt. Diximus autem, post decimum sæculum; quoniam superiori tempore, dum suam Episcopi jurisdictionem exercebant cum consulto, consensuque suæ Ecclesiæ Canonice Capitula, quemadmodum loquitur Joannes VIII. in quodam privile-

gio, Pictaviensi Ecclesiæ concessa, nulla erat occasio Canonicis, propter quam à summo Pontifice ejusmodi privilegia peterent, quibus ab Episcoporum jurisdictione immunes fierent. Vide Thomassinum de Benefic. part. 1. lib. 3. cap. 33. n. 10. & cap. 41. n. 8. In Ecclesiis Bituricensi, Lemovicensi, & Pictaviensi, hæc esse dicitur Capitulum prærogativa, ut independentè ab Episcoporum auctoritate per suos Decanos jus dicant, ferantque sententias contra Canonicos, Beneficiatos, & Capellanos eorum Ecclesiis inservientes; sicuti videri potest apud Choppin de sac. polit. lib. 4. cap. 2. & in Monasticon lib. 1. cap. final. & apud Tondut Quæst. Beneficial. 62. n. 2. In aliquibus Germaniæ Capitulis tunc solum Episcopis auctoritas esse dicitur procedendi contra Canonicos, Beneficiatos, aliosque Ecclesiæ Ministros, quando Capitulum Decani, in jure reddendo negligentibus, justitiam petentibus administrare recusent. Vide de hac re Pirhing. in jus Canonice lib. 2. tit. 2. sect. 3. §. 1. n. 74. Wagnercock ad cap. Cum contingat, 13. n. unic. de foro competente. Et quidem Saravia in suo Tractatu de Adjunctis quæst. 1. n. 41. asserere non dubitavit, numquam tantam vim habitura fuisse duo illa Capitula, Bellovacense in Gallia, & Coloniense in Germania, ut se se validè viriliterque opponerent Præsulibus suis, tunc cum ambo; sicuti legitimus in historiis, à Fide Catholica defecerunt, nisi fuissent à jurisdictione suorum Episcoporum immunia.

III. Alexander III. Pontifex Maximus in cap. Recepimus, de privilegiis, sapienter animadvertit, & admonet, ut quoties aliqui (& sic etiam Capitula, & Canonici) ab Episcoporum subjectione immunes se esse contendunt, insipienter privilegia, & eorum tenor

di-